

**ПРОБЛЕМА ОЦІНКИ РИЗИКУ ДЛЯ НАСЕЛЕННЯ ПРИ СПОЖИВАННІ
КАРТОПЛІ, ВИРОЩЕНОЇ ПРИ ЗАСТОСУВАННІ ІНСЕКТИЦИДІВ,
ФУНГІЦИДІВ І ГЕРБІЦИДІВ**

*Омельчук С.Т.¹, Вавріневич О.П.¹, Антоненко А.М.¹, Бардов В.Г.¹,
Шпак Б.І.²*

*Національний медичний університет імені О.О. Богомольця¹, відділ
реєстрації і регулювання ТОВ «Сингента»²*

Україна входить у першу десятку країн-виробників картоплі. Отримання високих врожаїв картоплі досягається за рахунок інтенсивних технологій ведення сільськогосподарського виробництва, в т.ч. за рахунок використання хімічних засобів захисту рослин. Відомо, що негативний вплив пестицидів можливий як при проведенні обробки, так і при використанні контамінованих пестицидами сільськогосподарських продуктів. У першому випадку здійснюється оцінка професійного ризику, у другому – ризику для всього населення (не професійний ризик).

Мета – порівняльна гігієнічна оцінка потенційного ризику для населення при споживанні картоплі, вирощеної при застосуванні різних груп пестицидів у різних країнах.

Матеріали та методи дослідження. Натурні дослідження проведені в період з 2015 по 2018 рр. в ґрунтово-кліматичних умовах України із застосуванням інсектицидів: Ампліго 150 ЗС, ФК; Т-2, КС; АгроЗахист, КС; Клоті-200, КС; Фронда, КС; Блокбастер, КЕ; Престо, КС; фунгіцидів: Банджо Форте, КС; Ремонталь, ВГ; гербіцидів: Містраль, ВГ; Містраль Топ, КС; Паритет, КС; Зеро, КЭ; Стомп Аква, СК.

У ході натурних досліджень визначала фактичний вміст діючих речовин у картоплі методами вискоефективної рідинної (ВЕРХ) та газорідинної хроматографії (ГРХ), спектрофотометричним методом (СФ). Нами використано метод математичного моделювання для визначення параметрів стійкості

досліджуваних пестицидів. Визначення класу небезпечності визначали згідно з ДСанПін 8.8.1.002-98.

Інтегральну оцінку потенційно небезпечного впливу пестицидів на організм людини при використанні контамінованої сільськогосподарської продукції здійснено за методикою розробленою фахівцями Інституту гігієни та екології.

Результати та обговорення. За результатами натурних досліджень було встановлено, що згідно з ДСанПін 8.8.1.002-98, за показником «стійкість у картоплі» ацетаміприд належить до 2 класу небезпечності (стійкий), хлорантаніліпрол, лямбда-цигалотрин, імідаклоприд, клотіанідин, диметоморф, флуазинам, прометрин, хізалофоп-п-етил – до 3 класу (помірно стійкі сполуки), біфентрин, манкоцеб, металаксил-М, метрибузин, пендиметалін – до 4 класу небезпечності (малостійкі сполуки).

Доведено, що більшість досліджуваних пестицидів належать до 3 класу небезпечності за величиною інтегрального показнику безпеки при вживанні контамінованих пестицидами продуктів (ІПНВП) – помірно небезпечних. Винятком є прометрин, який віднесений до 2 класу безпеки (небезпечний), що обумовлено його високою, у порівнянні з іншими досліджуваними речовинами, токсичністю для теплокровних тварин і людини (низька величина допустимої добової дози – ДДД) та стійкістю у вегетуючих культурах. Металаксил-М віднесений до 4 класу безпеки (малонебезпечна для людини речовина), оскільки речовина малотоксична (ДДД – 0,03 мг/кг) і малостійка у рослинах.

Отримані показники ІПНВП за результатами натурних експериментів, проведених в Україні, були порівняні з індексами, розрахованими з використанням даних Білорусі та інших країн ЄС. Величини ІПНВП для всіх досліджуваних сполук у вказаних країнах були співставні, крім манкоцебу, пендиметаліну, прометрину в ЄС і манкоцебу в Білорусі.

Висновок. Виявлено відмінності у величинах ризику для населення при споживанні картоплі, що обумовлює необхідність проведення моніторингових досліджень і оцінки потенційної безпеки для споживачів.